

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
dr Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 27 marca 2002 r.

35475

RPO/405033/02/XV

Pan
Tadeusz SOCZYŃSKI
Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego
Al. Niepodległości 208
00-925 WARSZAWA

Szanowny Panie Prezesie,

Uprzejmie informuję Pana Prezesa, że w dniach 18 - 20 marca 2002 r., w ramach wizytacji Biura RPO na terenie Województwa Podlaskiego, Rzecznik Praw Obywatelskich i Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich spotkali się z przedstawicielami mniejszości narodowych: białoruskiej, rosyjskiej, litewskiej i tatarskiej.

W czasie tych spotkań, przedstawiciele organizacji społeczno - kulturalnych mniejszości narodowych przedstawili m. in. swe wątpliwości związane z podjęciem w zbliżającym się narodowym spisie powszechnym problematyki przynależności narodowej oraz języka, w jakim porozumiewają się między sobą na co dzień członkowie rodzin. Wskazywano, że badania w ramach spisu mogą przynieść zaniżone wyniki, dotyczące liczebności poszczególnych mniejszości, ze względu na niechęć części społeczności niepolskiej do publicznego ujawniania swej narodowości. Wyrażono też obawę o niewystarczającą ochronę danych osobowych, zbieranych w ramach spisu powszechnego, a także o konsekwencje ujawnienia danych spisowych dla osób deklarujących narodowość niepolska.

Na spotkaniu z mniejszością białoruską podniesiono ponadto, że część ludności narodowości białoruskiej samookreśla się jako „tutejsi” oraz posługuje się „tutejszym”

językiem, który stanowi swoisty zlepek języka białoruskiego i polskiego. Przedstawiciele mniejszości tatarskiej podjęli natomiast kwestię sposobu deklarowania przynależności narodowej w sytuacji, gdy społeczność ta identyfikuje się równocześnie z Polską jak i tatarskim pochodzeniem oraz religią muzułmańską. Zwrócono się o pomoc w rozwiązaniu tego dylematu, np. poprzez uznanie określenia „Polski Tatar”, za prawidłową odpowiedź na pytanie o narodowość.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie podziela obaw przedstawicieli mniejszości narodowych odnośnie do możliwości ujawnienia tajemnicy spisowej, uznając za wystarczające mechanizmy prawne zabezpieczające ochronę tej tajemnicy. Rzecznik uważa ponadto, że rzetelna wiedza administracji publicznej, dotycząca struktury narodowościowej obywateli państwa polskiego, sprzyjać będzie lepszej, odpowiadającej realiom, realizacji przez państwo obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 Konstytucji RP, dotyczących zapewnienia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych warunków niezbędnych dla zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.

Za pożądane Rzecznik Praw Obywatelskich uważa jednakże precyzyjne określenie treści poszczególnych pytań spisowych. Z tego względu, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, zwracam się do Pana Prezesa, jako Generalnego Komisarza Spisowego, o zajęcie stanowiska wobec zasygnalizowanych kwestii samookreślenia, w ramach spisu powszechnego, tożsamości narodowej części mniejszości białoruskiej i tatarskiej.

Z wyrazami szacunku

/-/ dr Jerzy Świątkiewicz